GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a" ese de 2 ori; Joi'a si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^{1}/_{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu sèu $2^{1}/_{2}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare.

Nr. 58. BRASIOVU, 9 Augustu|28 Iuliu **1877.**

Resbelulu.

Brasiovu, in 8 Augustu.

Este caracteristicu, ca intr'unu momentu candu strabatu aerulu chiuote de bucuria ale turcomaniloru asupra pretinseloru invingeri turcesci, firulu telegraficu anuntia laconicu din Tĕrnov'a, ca principele Tcherkatsky incepe a organisá Bulgari'a si ca politi'a bulgara imbracata in uniforma distinsa functiunéza deja la Tĕrnov'a. Mai bunu respunsu nu au potutu dá russii aceloru, cari trimbitia in lume, ca pana atunci si atunci turcii voru nimici tóta armat'a russésca cu imperatu cu totu si o voru innecá apoi in Dunare.

Faimele esagerate, latite cu intentiune asupra bataliiloru dela Plevn'a, venu de a fi in fine rectificate cumu se cuvine. Buletinulu russescu de multu asteptatu relatéza cu datulu 3 Aug. a. c. din Tsagrimachel'a: „Trupele russe remanu in positiunile, cele au fostu ocupatu inaintea atacului dela Plevn'a din 30 Iuliu. Perderile sunt mari, preste 5000 ómeni. Spiritulu trupeloru e escelentu. Plevn'a si Lovsi'a sunt ocupate de unu numeru mare de turci si bine fortificate."

Trupele russe ocupa positiunile de mai nainte. Ajunge atat'a spre desmintirea tuturoru sgomoteloru despre o invingere decisiva ce ar' fi reportat'o turcii la Plevn'a. Si apoi in ce relatiune sta numerulu aprocsimativu alu perderiloru din depesi'a de susu cu cei 24,000 morti si raniti russi, pe cari ai fi numeratu pretindu cu atat'a nerusinare turcii si adoratorii loru?

Nu mai incape indoiéla, ca russiloru le-a succesu a tiené pe Osman-pasi'a in locu, pentru cá se póta esecutá marile miscari de concentrare ale intregei armate. In cateva cercuri militare din Vien'a se considera chiaru cá avantagiósa positiunea russiloru, cari cu ajutoriulu numerósei loru cavalerii au potutu ascunde lesne aceste concentratiuni, cari pana acuma trebuie ca s'au finitu. Inainte dér' de a sosi numerósele ajutórie de trupe si materialu, ce necontenitu se transpórta din Russi'a, russii se vede ca voiescu a mai dá o batalia lui Osman-pasi'a.

Déca dér', ceea ce pare a fi mai multu cá siguru, s'a decisu cooperarea intregei armate romane, atunci 'i incumba astadi principelui Carolu o rola fórte insemnata. Cele trei d'antai divisiuni ale armatei romane trecandu Dunarea si atacandu pe Osman-pasi'a dela spate, urmandu totodata unu atacu combinatu alu ostiriloru russe la Plevn'a, ar' poté se contribuie multu la decisiunea marei batalii ce se prepara. Situatiunea presenta militara pare in adeveru a atribui unu rolu mare armatei romane. Póte ca stramutarea generalului Manu la divisiunea a 3-a sta in legatura cu cele ce se pregatescu sub comand'a principelui Carolu.

In Romani'a se chiama militiile sub arme, Dómn'a Elisabet'a a plecatu la Craiov'a, ministrulu-presiedinte d. Ioanu Bratianu la Poian'a, de alta parte se scrie ca imperatulu Alesandru se va duce la Fratesti in Romani'a, — totu semne ca momentulu decisivu se apropia.

Sciri telegrafice din Giurgiu spunu ca intre Rasgradu si Cerusa ar' fi avutu locu o lupta, la care au fostu angagiati 20,000 russi si ca turcii au fostu batuti. Armat'a russa a fostu concentrata in 3 Augustu intre Pyrgos, Biel'a si Sinancoi. — Despre divisiunea generalului Gurko relatéza totu telegramulu oficialu russescu de susu, ca Gurko a batutu in 30 si 31 Iuliu o parte din trupele lui Suleiman, dér' apropianduse acest'a cu tóta armat'a turcésca, s'a retrasu (Gurko) in passurile Balcanului. La Siuml'a e totulu in linisce, adauge telegramulu.

Turcii continua a comite crudimi strigatóre la ceriu. Gurko relatéza ca turcii dincolo de Balcani sugruma sèu ingrópa de vii pe crestinii din orasiele si satele, pe cari le parasescu. Asemenea s'a constatatu ca mai multe sute de vulnerati russi s'au gasitu pe campulu de batalia dela Plevn'a mutilati de catra turci.

In 3 Augustu a reinceputu unu vigurosu bombardamentu din partea tuturoru baterieloru romane dela Dunare.

Generalulu Manu a fostu numitu comandante alu divisiunei a III-a, ér' in loculu lui s'a pusu in fruntea divisiunei IV colonelulu Angelescu. Scirea acést'a a produsu mare sensatiune in Romani'a. Toti se intréba, care póte fi caus'a ca bravulu comandante romanu generalulu Manu, care a datu pana acuma destule probe de inalta capacitate si de virtute militara, a fostu stramutatu dela divisiunea, pe care a comandat'o de trei luni de dile cu unu succesu atatu de frumosu? Esista temere cá nu cumva generalulu se fi fostu departatu din caus'a frecariloru ce le-a avutu cu auctoritatile russe. „Romani'a libera" fora de a aruncá cea mai mica umbra asupra colonelului Angelescu, pentru a caruia sciintia si vigóre are o inalta consideratiune, esprima parerea de reu asupra actului acestui'a, care i se pare mai multu politicu de catu militariu, apoi adauge: „Amu fi veseli déca ofens'a, ce se aduce unui generalu capabilu si care are consciinti'a datoriiloru de militariu romanu, ar' fi precumpanita prin folóse de interessu publicu, resultate din determinarea cooperatiunei nóstre armate in cestiunea orientala." Noi speramu ca va fi asia si in acést'a sperantia ne intaresce corespondintele „L'Orient" din Turnu, care scrie despre afacerea Manu:

„Generalulu Manu primindu ordinulu — nu dela generalulu siefu alu armatei romane, I. S. principele Carolu, ci dela auctoritatea russa — de a plecá cu divisiunea s'a dela Nicopoli inainte, spre Plevn'a, se fi refusatu ai dá ascultare declarandu ca instructiunile sale nu-i permiteau de locu a operá impreuna cu armat'a russa si sub comand'a superióra a unui generalu russu; apoi se fi declaratu ca este gata a plecá contra turciloru déca acést'a va fi de lipsa pentru apararea cetatii a carei'a padia a luat'o asupra-si, inse a face mai multu nu póte si nu-i e ertatu. — Dupa mine, generalulu Manu a avutu dreptu, si eu credu ca conduit'a s'a va fi aprobata la loculu mai inaltu. De altumentrea indica insusi impregiurarea stramutarei sale dela o divisiune la alt'a destulu de claru, ca nu a cadiutu nici-decumu in disgratia."

De pe campulu de resbelu.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.")

Nicopoli, 20 Iuliu st. v. . . . Sunt aprópe 24 óre de candu me aflu pe territoriu turcescu, in Nicopoli. Telegrafulu ve va fi anuntiatu, ca trupele romane trecandu Dunarea, au ocupatu cetatea acést'a la 16 Iuliu st. v. Aci li se deschide perspectiv'a de a mai siedé inca multu timpu.

Diu'a de 16 a fostu o dî solemna, o dî de serbatóre pentru armat'a romana. Dela acést'a dî depinde multu, depinde póte sórtea tierii nóstre. — La 15 Iuliu a sositu in fine ordinulu de trecere pe teritoriulu barbarului musulmanu. In 16 pe la órele 10 dimineatia generalulu-comandantu Manu a datu de scire comandantului cetatii, generalului russu Stolepinu, ca trupele romane voru plecá inca in diu'a aceea si se voru asiediá in cetate. Intre órele 1 si 2 postmeridiane generalulu Manu sosise dejá cu trupele pe malulu romanescu ordonandu imbarcarea loru.

In celu d'antaiu vaporu se urcà generalulu Manu cu comandantulu regimentului alu 5-lea de linia si cu toti oficierii superiori d'impreuna cu music'a si stégulu regimentului impodobitu cu cununi de flori impletite inaintea imbarcarei de damele romane, cari venisera la tiermu asteptandu momentulu seriosu, in care se imbraçiosieze póte pentru ultim'a óra pe fiiu, frate, soçiu sèu ruda. Multîme de ómeni venisera se asiste la momentulu acest'a solemnelu. Generalulu Manu intorcanduse spre numerosulu publicu cu chipiulu in mana, dete semnalulu de pornire prin: „Se traiésca Romani'a!" Ura! se traiésca! strigara mii de voci de pe malulu stangu. Barc'a incepù a se miscá, music'a intonà imnulu romanescu, ér' publiculu 'lu acompanià cu Urale enthusiastice. Oficerii din barca stá toti in picióre cu chipiurile in mana, nemiscati. Din min'a loru seriósa poteai citi firm'a hotarire a luptá pentru patri'a loru, pentru a ei independintia. Maretiu momentu! — Dé Ddieu cá intórcerea se fia mai mareatia!

Se ve dau acuma unele detaiuri despre vieti'a din Nicopoli. Inchipuitive ca me aflu pe o stanca mare, de unde nu vedu nimicu din placut'a verdeatia, la care ni sunt dedati ochii, ci vedu numai blocuri de stanci, parte stropite cu sange paganescu, parte acoperite cu remasitiele unei armate invinse, ér' la piciórele acestei triste scenerii Dunarea imposanta, — si veti avé o ideia despre situatiunea acestei cetati, in care domnesce o miseria cumplita. Astadi am fostu la locuinti'a unui oficieru superioru romanu, care m'a primitu cu amabilitate. Ce se vedi: o casa murdara, góla si fora ferestrii, incungiurata de diduri inalte si cu paretii si podelele pline de urme de sange barbaru. Me adresaiu catra oficierulu, acuma domnu alu casei, cu intrebarea, ca de ce nu lasa se se spele urmele acelui sange? „Voiu se me dedau cu elu", 'mi respunse densulu laconicu. — Traiulu corespunde tristului esterioru alu cetatii. . . . Puçinu salamu, branza si alte diferite uscaturi, éca ce poti capetá aci, mai multu nimicu. Numai la popot'a (cantin'a) oficieriloru, din tabera, in departare de 1 óra pe josu din cetate, s'ar' mai poté mancá cevasi de dómne-ajuta, inse acolo, se intielege, este greu a fi introdusu.

„Nóptea o petrecemu mai totu imbracati, ca-ci mai in totu momentulu suntemu intrerupti prin puscatulu soldatiloru romani asupr'a basibozuciloru si a locuitoriloru turci, pre cari ii tienemu in freu numai cu arm'a" 'mi dise intre altele oficierulu susmemoratu. Si in adeveru, cu familiile turcesci cari se intorcu un'a cate un'a de pe campu unde fugisera in orasiu, vinu si multi basibozuci, cari ataca nóptea pe ascunsu sentinelele romane. Asta nópte atacandu ér' o sentinela de ale nóstre, au fostu puscati mai multi basibozuci, intre cari doi cadiura morti, ér' altii au fostu prinsi si 'si voru aflá pedéps'a astadi dupa legea martiala. Locuitorii ostili armeloru nóstre sunt in orasiu si nu in cetate. —

Scóterea draciloru.

I. Calcarea de drepturi in dilele nóstre a devenitu asia désa, in catu te vedi strimtoratu a'ti apará pana si ritualulu bisericescu trasu pe terenulu politicu. Unu bietu de preotu romanescu in comitatulu Turdei se afla astadi in periculu de a fi datu in judecata criminale, din causa ca citesce la ómeni bolnavi rogatiunile santului Vasilie celu mare archiepiscopulu Cesariei din Capadocia si ale s. Ioanu Chrisostomu patriarchulu Romei noue. Inainte cu vre-o patrudieci de ani amu mai avutu unu casu analogu cu unu parochu gr. res. din sasime. In anii de curendu trecuti se ivi unu altu casu cu parochulu gr.-cath. dela Fenesiu comit. Clusiului. Departe inse de a face din casuri de acestea cestiune personale, noi le consideramu de ceea ce sunt ele in realitate: cestiuni de principiu.

Lectorii nostrii cunoscu fórte bine urmatóriele adeveruri: Atatu in biseric'a resariténa, catu si in cea apuséna exorcismulu face una parte a credintiei religióse. Libertatea religiunei este in fine proclamata si — celu puçinu in theoria — garantata prin legi in monarchi'a acést'a. Nimeni nu are dreptulu a se amestecá in afacerile religióse ale unei biserice recunoscute de catra statu. In cartile rituali ale bisericei resaritene de ambele confessiuni rogatiunile de exorcismu se afla introduse celu puçinu de 1500 de ani. Acelea s'au esecutatu totudeauna, pretotindeni, de catra toti archiereii si preotii, de cate ori au cerutu credintiosii, ori au aflatu cu cale ministrii altariului domnedieescu a le esecutá, nu numai cu respectu la persóne bolnave, ci si asupra obiecteloru neinsufletite. Acést'a este credinti'a s. bisericei si cine cutéza se o insulte si se o amerintie? Vomu vedé indata.

Candu s'a intentatu processu in cele doue casuri susu atinse si mai vechi, s'a pretinsu in casulu de antaiu de catra auctoritatile eclesiei ev.-lutherane, cá preotii romanesci se nu mai cutedie a scóte draci din luterani, in alu doilea, cá se nu-i scótia din romano-catholici. Restulu se póte vedé din actele processeloru respective. In casulu de façia dela St. Mihaiu domnii dela Turd'a nu facu nici o distinctiune dupa confessiuni, ci denuntia pe parochu puru si simplu la procuroru, cá se'lu tractedie de insielatoriu criminale cu atatu mai virtosu, ca ei au denuntiatu acestu casu la mitropolitu, déra pentru aceea pop'a din St. Mihaiu continua a scóte barbatesce din ómeni pe draci, si inca precumu se spune in „Haladás“ din 14 Iuliu si in „Kelet“, mai multe sute in fiacare anu, pentru care ajutoriu apoi cei indraciti ií platescu bine. Domnii dela Turd'a ceru in acésta cestiune esplicatiuni mai bogate, pentru cá, precumu insii se esprimu, se póta informá pe procuroru si mai bine. —

Déca acésta cestiune nu ar' fi una din cele mai serióse, ori o vomu considerá cá articulu de credintia, ori numai din punctulu de vedere alu libertatiei personale si alu dreptului preotiescu, ar' fi póte de ajunsu a satirisá ignoranti'a Turdeniloru si apoi a'i face scapati. In ce concerne libertatea religiun i, noi in prea modest'a nóstra positiune nu amu avea nimicu de disu; acolo e hierarchi a cu tóte autoritatile sale, apere'si dogmele cumu sciu ele. In catu pentru dreptulu personale alu preotului de a face exorcismi, adeca a blastemá pe spiritele rele prin formule prescrise in ritualu, scimu ca in Transilvani'a existe una lege, care tiene: Az oláh popák ne afuriszáljanak; acea lege inse clerulu romanescu o a consideratu totudeauna de ceea ce este ea, tiranica si rebella contra libertatiei religióse, prin urmare o au si despretiuitu in tóte timpurile. Domnii dela Turd'a declara exorcismulu „de superstitiune, de unu abusu miserabile si abiectu, care ar' folosi bolnaviloru tocma pe atata, pe catu folosescu unui calu mortu potcóvele.“ Pana candu s'ar' aflá theologi cá se le puna capulu la locu si se infrunte acelea blasfemii nerusinate, ceea ce noi nu credemu, din partea nóstra 'i indreptamu cá se ia prelegeri in acésta materia dela medici renumiti, carii curédia pe atati ómeni nefericiti in c a s 'a n e b u n i l o r u de cele mai variate bóle psichice, se'i intrebe pe aceia, ca ce impressiune facu asupr'a multoru alienati de minte rogatiunile rostite séu citite mai virtosu de catra preoti betrani si venerabili; prin ce revolutiuni binefacatórie trece spiritulu si adesea intregu organismulu fisicu alu acelora. Nu potemu se scimu, déca turdenii mai tienu ceva la cele patru evangelii, si déca tienu, nu cumva ei credu, ca toti diavolii fusesera goniti in iadu; in acestu casu inse ei uita anecdot'a cunoscuta la ei, ca dracóicele remasesera pe pamentu si inca tóte in stare interessanta. Déra despre acestu casu potu ei se invetie mai multu dela nisce buni professori de p s i c h o l o g i a, se guste si ceva catu de puçinu din f i l o s o f i 'a r e l i g i u n e i.*)

Turdenii inse voru se scia cu ori-ce pretiu, cumu scotu popii romanesci pe draci, cá se póta informá de ajunsu pe procurori si pe judecatorii de instructiune. Nimicu mai usioru decatu acestu lucru. Déca le este prea departe pana la pop'a din St. Mihaiu, se mérga la unulu din parochii locului, se-lu róge cá se le citésca si loru aceleasi rogatiuni, se intielege inse, ca pe lenga depunerea taxei stolarie, din causa ca s. scriptura dice curatu: „Celu ce servesce altariului, dela altariu se traiésca,“ si érasi: „Se nu legi gur'a boului, care triera.“ Au voi fii ai vécului, nu ve smulgeti taxele vóstre?

Actulu religiosu alu exorcismului se incepe indata dela nascerea unui christianu de ritulu resaritén in sacramentulu baptismului. Inainte de a se baptisá individulu, preotulu este obligatu a pronuntiá séu citi asia numitele t r e i j u r a m e n t e, adeca formule de ejurarea, de gonirea diavolului, in termini fórte tari, aplicati la spiritele necurate, precumu: „Cérta-te domnulu diavole, cela ce au venitu in lume si au petrecutu intre ómeni, cá se surpe t i r a n i 'a t a, si pre ómeni se-i mantue, cela ce au invinsu pre lemnu poterile cele inemice.... Juru-te cu D-dieu pre tine diavole, ... ingrozesce-te ..., teme-te si esi, si te departéza dela creatur'a acésta, si se nu te intorci, nici se te ascundi intru elu, nici se-lu intalnesci pre elu séu se lucrezi, nici in nópte, nici in di, ci t e d u i n t r u a l u t e u t a r t a r u, pana la diu'a cea mare gatita a judetiului.... Juru-te déra intru totu viclene si necurate, si spurcate si urite, si spirite strainu, cu poterea lui Isusu Christosu, carele are tóta poterea in ceriu si pre pamentu, cela ce au disu dracului celui mutu si surdu, esi din omu si de acuma se nu mai intrí in trensulu, du-te, cunósceti poterea ta cea desiérta, care nici preste porci n'au avutu volnicia etc. Dupa acestea exorcisme suflandu preotulu preste individu, urméza alta rogatiune, in care se blastema „spiritulu insielatiunei, spiritulu vicleniei, spiritulu idololatriei, si a tóta lacomi'a, spiritulu m i n c i u n e i si a tóta necurati'a etc.“ Éca aci totu atati feti de diavoli. Acumu preotulu se intórce catra patrinu séu patrina (nasiu, nasia) déca e pruncu micu celu care se baptisa, éra déca este in etate mai mare, catra insusi catecumenulu si-lu intréba de trei ori: Lapedi-te de satan'a, si de tóte lucrurile lui, si de toti angerii lui, si de totu servitiulu lui, si de tóta trufi'a lui? La care i-se respunde totu de trei ori: L a p e d u - m e.

In administrarea sacramentului ungerei de pre urma inca se afla urme de exorcisme, pe temeiulu evangeliei dela Mateiu s. a. Rogatiunile proprie, destinate inadinsu pentru scóterea draciloru, suntu coprinse in una colectiune anumita, in care se afla trei b l a s t e m e classice ale lui Vasilie celu mare si patru ale lui Ioanu gura-de-auru. Recomandamu dloru procurori si judecatori de instructiune, cumu si mediciloru municipali mai alesu blastemulu alu doilea dela S. Vasilie si alu patrulea dela Ioanu Chrisostomu. Cá specimine vomu scóte aici pentru ei numai cateva passage si espressiuni de ale lui Vasilie:

„Blastemu-te pre tine, incepetoriulu reutatiei si alu hulei, incepetoriulu resistentiei si auctorulu vicleniei; Blastemu-te pre tine celu lapedatu din portarea luminei cei de susu si surpatu josu intru intunereculu abisului pentru inaltiare; Blastemu-te pre tine si pre tóta poterea cea vediuta, urmatória voiei tale; Blastemu-te pre tine, spiritu necuratu, cu D-dieu Sabaoth si cu tóta óstea angeriloru lui D-dieu, cu Adonai, cu Elon, D-dieu celu atotu potente, esi, si te departéza dela sierbulu lui D-dieu (Cutare: Geza, Ilka ...) .... Teme-te, fugi, departéza-te diavole necurate si spurcate, celu din cele de desuptu, adencule, insielatoriule, fora de forma, celu vediutu pentru obraznicia, nevediutu pentru façiaria, ori unde esci, séu unde mergi, séu insuti esci Belzebub, séu cela ce cutremuri, séu in form'a sierpelui, séu in façia de féra, séu cá aburulu, séu cá fumulu vediutu, séu cá barbatulu, séu cá muierea, séu cá jigani'a, séu cá paserea, séu vorbitoriu nóptea, séu surdu, séu mutu, séu cela ce infricosiedi in calatoria, séu cela ce rumpi, séu cela ce b a n t u e s c i, séu in somnu greu, séu intru bóla, séu in nepotentia, séu carele pornesci spre risu, séu carele faci lacrime iubitóre de desmierdare, séu curvariu, séu cu rea imputitiune, séu poftitoriu, séu facatoriu de desfatare, séu otravitoriu, séu iubitoriu de neastemperu, séu vrajitoriu cu stelele, séu vrajitoriu de casa, séu fora de rusine, séu iubitoriu de certe, séu nestatatoriu, séu carele te schimbi cu lun'a, séu carele te intorci in órecare timpuri, séu celu de deminétia, séu celu de amiédiadi, séu de amiédia nópte, séu alu vreunui netimpu, séu alu reversatului dioriloru, séu dupa intemplare teai intalnitu, séu de cineva esci trimisu, séu ai navalitu fora de veste, séu de esci din mare, séu din riu, séu din pamentu, séu din fontana, séu din surpatura, séu din grópa, séu din bolta, séu din tresthia, séu din noróie, séu de pre pamentu, séu din spurcatiune, séu din lunca, séu din padure, séu din copaci, séu din paseri, séu din tunetu, séu din acoperementulu baiei, séu din scaldatórea apeloru, séu din mormentu idolescu, séu de unde scimu, séu de unde nu scimu, séu cunoscutu, séu necunoscutu, si din loculu celu necercetatu; departéza-te si te muta, rusinédia-te de chipulu celu creatu si infrumsetiatu cu man'a lui D-dieu; teme-te de asemanarea lui D-dieu celui intrupatu, s i n u t e a s c u n d e i n t r u sierbulu lui D-dieu, ca toiagulu de feru, si cuptoriulu celu de focu, si tartarulu, si scrisnirea dintiloru, resplatirea neascultarei te astépta pe tine; teme-te, taci, fugi, nu te intórce, nici te ascunde dimpreuna cu alta viclenia a spiriteloru necurate, ci te du in pamentu fora de apa, desiertu, nelucratu, intru carele omu nu locuiesce, D-dieu singuru cercetéza etc. etc. (Va urmá.)

Brasiovu, 6 Augustu n.

Este una din aparitiunile cele mai neasteptate pentru piati'a nóstra, ca de si amblarea timpului caldurosu, moderatu prin ploi manóse, este fórte placuta, totusi passageri din strainatate suntu puçini cá nici-odata. Nevenirea óspetiloru de bai din Romani'a se esplica mai usioru nu numai din caus'a evenimenteloru bellice, candu fia-care bunu patriotu remane acasa, in patri'a sa, de a carui sórte se interessédia, ci si pentru-ca de cativa ani incóce se deschidu succesive mai multe bai de ape minerali si de apa rece, precumu la Balt'a-Alba, Slanicu, Campin a, Sinai'a, Vacaresci, lenga capitala, pela cateva monastiri in Olteni'a, la Prutu in Moldov'a, tóte cu scopu cá romanii se scape nu numai de spese exagerate in strainatate, ci si de insultele dese la care suntu espusi pe la unele ape minerali, precumu se intemplà de repetite-ori la Mehadi'a si precumu ne spunu asta-data diariele din Clusiu unu casu nou dela Tusnád din vecin'a Secuime, alu carui resultatu fù duelulu ce avù vice-notariulu Molnár Lajos fiiulu medicului din Csik-Szereda cu unu romanu din Romani'a pe revolvere, in care Molnár fu ranitu asia de greu, incatu preste puçinu isi dete sufletulu. Scrisorile private asigura ca acelu duelu fù provocatu numai prin certe nationali dintre romani si maghiari, pana ce romanii ne mai potendu suferi atatea insulte, se decisera a le innecá in sange. Diariele nu arata numele romanului duellante si alu martoriloru. Se vede ca aceia s'au si departatu iute dela Tusnád. (Föv. Lapok, Kelet, Közvél. etc.) La Valcele (Előpatak) suntu óspeti asia de puçini, catu ospetarii stau se fuga de acolo. Cu acestea impregiurari totu nu se póte esplicá raritatea passageriloru din tierile de susu, afara numai déca vomu reflectá la rigórea cu care suntu spionati strainii si trasi la respundere pentru pasporturi, éra de alta parte la numele reu ce se facù Transilvaniei prin proclamarea de statariu, cá si cumu tiér'a ar' fi plina de bande hotiesci, ceea ce nu este. Si totusi ni se spune, ca statariulu se mai introduce in alte doue comitate, fora se potemu sci, déca auctoritatile municipali 'lu voru fi cerutu, séu ca se introduce din chiaru-seninu, ori dóra din motive politice? In tóta Europ'a civilisata nu te mai intréba nimeni pe lume cine esci si de unde vii, afara numai déca vei furá, ori vei comite alte crime séu delicte si te voru prinde. La noi inca totu trebue se ambli cu pasportulu in busdunariu si se produci atestate, ca nu esci talhariu. Mai lipsea inca si acést'a spre a imgreun'a comunicatiunea si t r a n s a c t i u n i l e c o m e r c i a l i, care si asia suntu diumetate mórte. Paspórtele se dau numai dela ministeriu, de unde are cineva se se felicite, déca-i vine in cate 1 luna de dile.

Revist'a diuareloru romane. „Romanulu“ publica unu fórte remarcabilu articolu retrospectivu c'unu appellu la nouele generatiuni. Éca'lu:

„Un'a din persónele ce au acompaniatu pe d. Kutusoff tramisulu Russiei la Constantinopoli in 1793 lasà nesce relatiuni de caletoria, pline de interessu pentru istori'a tieriloru romane, in starea in care se aflau acumu mai o suta de ani sub domni'a Fanariotiloru. Acésta relatiune contiene urmatórele pasagie:

. . . „O cruda si barbara politica nu permite Ottomaniloru se sufere la fruntariele loru unu poporu luminatu, infloritoriu si bogatu, pe care 'lu punu sub pitióre prin dese revolutiuni de seraiu, prin destituirea nu mai puçinu désa a Domniloru, prin resbele si prin desfreulu neomenosu alu turcesciloru jafuiri. Tóte aceste calamitati au aruncatu gróza si consternare in anim'a unui poporu fora sprigiuu in afara, fora potere in laintru, si au facutu dintr'ensulu o turma fricósa si teretóre. Astufeliu e vicisitudinea lucruriloru omenesci. Urmasii romaniloru, ai acelei colonii, pe care imperatulu Traianu o stabili in aceste ttenuturi, dupa ce invinse pe vechii loru possesori, au ajunsu se fia sclavii unui poporu barbaru si necunoscutu mai inainte vreme. Impreuna cu libertatea, ei au perdutu gustulu sciintieloru, alu arteloru si alu industriei Monumentele atatu de ilustre ale strabuniloru, din care totu se mai vedu cateva ruine prin tiéra, departe de a produce vr'o impresiune asupr'a acelorasi urmasi, ii lasa totu p'atatu de straini de ori-ce simtiementu de gloria, pe catu sunt puçinu capabili de a'si reaminti trecut'a loru marire.“ . . .

„Eca ce eramu si cumu eramu la 1793. De atunci pana astadi amu avutu doue generatiuni. Un'a faptui regenerarea dela 1821 si o continuà pana pe la 1835. Alt'a primi din man'a'i imbatranita, dér' inca vióia, facli'a cea santa a vietiei, patriotismulu, simtiementulu implinirei datoriei pana la sacrificiu, neclintirea credintiei in viitoriu si acea indelunga vigóre, cu care lucréza de pe la 1835 si pana astadi. Cea de antaiu ne redete autonomi'a si reconstituirea politica, introducerea limbei nationale in afaceri si in biserica, fundarea invetiamentului; cea de a dou'a unirea a doue principate, reorganisarea militara, politica, administrativa si judecatorésca, aventulu literaturei si alu fru-

---

*) La Turd'a psichologia si filosofi'a religiunei? — Intéяba correctorulu.

móseloru arte, binefacerile multu pretióse ale libertatiei. Lucrare maretia, lucrare uriasia, in comparatiune cu scurtulu timpu, in care fù indeplinita; ca-ci p'atunci eramu cá flacar'a ascunsa in miculu carbune ingropatu sub ceuusia, pe candu adi avemu legiuiri si institutiuni, cali de comunicare si de corespondintia, diarismu si associatiuni de totu feliulu, frumóse inceputuri de industria indigena si de comerciu, armata si scóle de tóte categoriele. Déca adi formamu unu totu politicu, unitu, recunoscutu si independinte, acésta gloria revine in marea ei parte totu aceloru doue generatiuni, ca-ci ele luptara, in laboriósa-le vietia, se ne faca cunoscuti Europei, se ne cimenteze unirea si se lucreze pentru neaternarea politica a tierei. Si tóte acestea in 56 ani, candu altoru natiuni le-au trebuitu mai multe veacuri: dovéda temeinica despre vitalitatea poporului romanu si a lui capacitate pentru progressu si civilisare; documentu stralucitu despre meritele neindoióse ale aceloru barbati, cari — dela Tudoru Vladimirescu pana la pompiarii din 1848, dela George Lazaru pana la celu mai necunoscutu dascalu de satu — si-au implinitu datori'a cu unu devotamentu, care merita si va meritá etern'a romaniloru recunoscintia. Pe cei ce au mai remasu din a dou'a generatiune ii cunóscemu cu totii, dupa perii loru albiti si dupa faptele, sub care si-au sapatu numele. Cari au fostu buni si cari mai puçinu buni, viitorimea i va judecá cu nepartinirea istoriei. Faptulu ce potemu constatá e ca sunt puçini la numeru si ca in curendu tinerimea va fi, ba chiaru este chiamata se le iè loculu.

„Candu doue generatiuni cá cele de care vorbiramu, au doveditu atat'a energia si atat'a vointia, candu au realisatu séu au inceputu realisarea unoru idei eminaminte nationale de progressu si de civilisatiune, apoi nu puçinu lasa densele viitorimei. Mai antaiu transmitu urmasiloru unu edificiu claditu prin sudóre si completatu prin neintrerupte sacrificie. Acesti urmasi se folosescu si se voru folosí de densulu séu cu recunoscintia séu cu nepasare, ca nesce fii resipitori. Parintele, care a muncitu diu'a si nóptea cá se lase fiiului unu adapostu sicuru si de óre-care valóre, sciá singuru cate griji si trude, cate suferintie, neajunsuri si rabdare a chieltuitu mai inainte de a'lu ave si pe candu lucrá cá se-lu aiba. Fiiulu inse gasesce totulu de a gat'a, si — fiindu ca totu ce se dobandesce cu inlesnire lesne se si rasipesce — adesea micsioréza in locu de a mai sporí parintesculu mirasu. Betranii din trecut'a jumetate de veacu lasa: o tiéra reconstituita, organisata, plina de vietia si de viitoriu, care lancediá in somnulu impilarii mai inainte de 1821. Ei le mai lasa cartea vietii traite in vremuri grele, invetiaminte, care sunt mustulu esperiintiei si alu gandirei combinate cu impreiurari hotaritóre. Le mai lasa apoi esemple de implinirea datoriei numai pentru datoria si pana la devotamentu. Aceste esemple sunt esiliurile, prigonirile si nevoile suferite, munc'a necurmata in tiéra si pe tiermuri straine; aci cá se continue oper'a inceputa, acolo cá se ne faca cunoscuti, iubiti si apretiati; aci cá se ne imboldésca si se ne invetie, se ne inimeze si se ne consilie; acolo cá se studieze cele bune spre a le altoi in renoit'a Romania.

„N o u e l e g e n e r a t i u n i, cumu le numimu de catuva timpu, sunt puse in conditiuni multu mai favoritórie de catu cele betrane. Ele sunt instruite si luminate, ca-ci au sorbitu invetiatur'a scóleloru apusene, ér' in acésta pregatire s'au bucuratu de o pace neturburata si de midiulóce indestulatórie. Ceea ce erá o nemesurata povara pentru cele de mai inainte, adi pentru densele devine o continuare de lucrare, care nu e lipsita de greutati, dér' care n'are atatu de multe. Despotismulu fanariotu nu mai póte secá isvórele vietiei, nici oprí aventurile sufletului. Depinde dér' dela tinerimea romana se sporésca miscarea si activitatea corpului nostru socialu si politicu, facundu astfeliu ceea ce nu poté face cei de sub domniele lui Suzu si Mavrocordatu. Lacomi'a si crud'a ingamfare dela Stambulu, impreuna cu politic'a perfida, de care vorbesce mai susu citatulu scriitoriu, inceteza adi de a ne mai atinge. Depinde dela tenerime, cá prin conlucrarea ei sincera si devotata se le nimicésca pentru totudeaun'a, ori din ce parte ar' mai veni calamitati de feliulu acest'a. Romanii numai sunt de multu „sclavii unui poporu barbaru si necunoscutu mai nainte.“ Depinde dela tenerime se faca dintr'ensii o natiune maretia, bogata si infloritória. Am redobanditu libertatea si consciinti'a nationale si drepturile nepresciptibile la unu traiu independinte. Depinde dela tinerime, cá impreuna cu densele se faca se redobandimu si gustulu sciintieloru, alu arteloru, alu industriei, simtiementulu gloriei si suvenirea marirei de odinióra.

„Credemu cu taria ca aceste scurte apretiari nu voru scapá din vederea celoru ce sunt in dreptu se le studieze si se le traduca in fapte. Si acest'a cu atatu mai multu, cu catu de vreo trei ani de dile nouele generatiuni au intratu cu o otarire imbucuratórie in vieti'a activa si in scól'a cea mare a esperiintiei, unde se invétia si se cunoscu de aprópe trebuintiele societatiei; nevoile natiunei. Pe acésta cale dorimu se le vedemu urmandu, pe acésta cale ne place se le stimulamu, fiindu ca numai pe acésta cale se otielescu caracterele si se salvéza natiunile din ori-ce pericule. Prin invetiamentu si prin esemple personale, prin pressa si prin intruniri, dér' mai alesu prin munca, prin cugetare, prin producere, prin sacrificie, tinerimea trebuie ca neaparatu se-si implinésca datori'a. Numai astufeliu va inlaturá banuiél'a ca ar' fi compusa de nesce fii resipitori, cá unii caror'a totulu le-a venitu dea gat'a, din capriciulu intemplarei ori prin munc'a altor'a, ér' nu cu pretiulu propriei loru straduintie. Alunge din sinulu seu pe cei fora caracteru si fora de virtute, precumu plugarulu arunca negr'a neghina din graulu celu curatu; indemne pe cei adormiti; cunósca-se unii pe altii, cu aptitudinile, cu invetiatur'a si cu vigórea fia-carui'a; sterga-si din anime pana si urmele pasiunei, interessului, pofteloru de invrajbire si de denigrare, spre a lasá se intre in sufletele loru curate ideile si simtiemintele maretie, generóse, patriotice, si atunci . . . atunci mostenirea primita cu multu se va mari, si voru avé si binecuventarile celoru ce voru ventí in urma-le.

Din tiér'a Oltului in Iuliu 1877.

(E s a m e n e d e v é r a.) Precandu foile nóstre pedagogice ne aducu date triste despre unele esamene din vér'a a. c. de pe la scólele confessionale, pe atunci noi cei din comunele granitiaresci a fostului reg. I rom. cu bucuria avemu a constatá, cum-ca scólele granitieresci suntu adeverate institute de cultura pentru poporulu nostru. Suntu totu atati lucéferi si foculare pentru noi, cari cu unu raru succesu au inceputu a redesteptá simtiulu si iubirea nationala in poporu si tener'a generatiune. Lauda ilustrului nostru luptatoriu pentru cultur'a poporului romanu din fostulu I reg. rom. de granitia — dlui D a v i d u b a r o n u U r s u d e M a r g i n e n i, presiedintele comitetului scolasticu centralu; lauda intregului comitetu care neobositu s'a silitu a organisá aceste scóle pre catu s'a potutu de bine si le-a provediutu si cu individi demni de tóta stim'a. Am fostu atatu de fericitu a poté asistá la cateva esamene din vér'a acést'a la scólele granitieresci. Nespusa bucuria am avutu pentru progressele ce s'au doveditu. Prim'a inpressiune frumósa mi-au facut'o scrisorile caligrafice, cari fora esceptiune erau de o frumusetia rara. Respunsurile eleviloru erau admirabile din tóte obiectele de invetiamentu. Gradinile scolarie de legumaritu si pomaritu catu de bine organisate. Cea mai frumósa gradina am avutu fericire a o vedé in Lis'a, unde comitetulu scóleloru granitiere a tramisu pe bravulu invetiatoriu diriginte Nicolau Albani, care nu numai pentru frumós'a organisare, ci pentru aducerea in ordine a intregu edificiului scolariu si pentru progressulu emininte alu scólariloru sei doveditu cu ocasiunea esamenului din 30 Iuniu a. c., merita recunoscintia publica. Asemenea si primari'a comunala, care i-a datu totu sucursulu la organisare ér' in deosebi la ingradirea gradinei si a curtei cu uluci (palanu, stoboru,) merita tóta recunoscinti'a ca-ci 'si-a intielesu missiunea. Activitatea invinge tóte, scapa de neajunse pe toti! Se trecu la gimnastica. Din acestu obiectu la tóte scólele la cari am asistatu, s'a aratatu multa desteritate. Poporulu nostru e incantatu; de pe façia-i se póte cetí bucuri'a ce o simtiá.

Asia stamu noi cei din tiér'a Oltului cu scólele nóstre, dér' si pe la noi suntu scóle cari asemenea cá si cele din foile pedagogice s'ar' poté plange inaintea publicului, ca dieu stau reu. Unu esemplu: Scól'a maghiara din Fagarasiu, care 'si tienù esamenulu de vera la 9 l. c., avù in clas'a a IV numai 6 elevi, intre cari 2 romani si 1 germanu. Va se dica a IV clasa are 3 baieti de nationalitate maghiara. Pentru cine vréu dér' se infiintieze dnii maghiari la Fagarasiu scóla civila? Noi granitierii le promitemu inainte, ca baetii nostri nu le voru calcá pragulu. — Progressulu scólei amintite fagarasiane maghiare din geografia e urmatoriulu:

Unu baiatu a respunsu ca rîulu Tis'a e rîu unguerescu, ér' pre candu totu acela dise la intrebarea unui óspe, ca rîulu Muresiu inca isvoresce din Ungari'a, altulu din banca i respunde, cu „A Maros Erdélyböl ered,“ Muresiulu vine din Ardealu. La acést'a d. directoru scolariu i-a respunsu, ca „most mind magyar ország“ adeca: acumu tóte suntu tiéra ungurésca, si Transilvani'a. Dupa o lunga esaminare mechanica din geografia, baiatulu parasindu chart'a ce figurá pe parete, primi urmatoriulu resultatu: Pre tine atatu de multu te am esaminatu, cá si candu tu ai fi unu concurentu pentru postulu de profesore la scól'a civila ce se va infiintiá aici la Fagarasiu. ¡Audi d-tá! Astufeliu de profesori se le trebuiésca dumnéloru. Dece mai deschideti apoi concursu?

Scrisorile caligrafice din a IV clasa a scólei maghiare din Fagarasiu, adeca a despartiamentului V si VI pre cari d-loru le numescu clase (ötödik és hatodik osztály) suntu cu multu mai inderatu si mai neregulate, cá buna óra cum vediui la incepatorii din scólele granitiaresci. Apoi totu asia erá si a dlui invetiatoriu. Intre scrisórea d-sale si a elevului seu, nici o diferentia. Pre desemnu, potu dice ca s'a intrebuintiatu multu timpu, ca-ci totu feliulu de capete si case se pregatira, pentru a orná cu ele esamenulu. Déca elevii clasei a IV ar' sci asia bine scrie, cá desemná, ar' poté invetiá si dlu invetiatoriu scrierea frumósa. Totu ce bietii copii au invetiatu, erá memoratu simplu din carte si dela carte nu s'au abatutu, intocmai cum nu s'a sculatu dlu invetiatoriu in totu decursulu esamenului de pe scaunu, pe care stá incolacitu. Din aritmetica nu s'a fostu permisu nimenui afara de invetiatoriulu clasei se puna intrebari. Acést'a inca a fostu o proba, ca copii prea puçinu sciu socoti, dér' si acelu puçinu numai asia dupa cumu prescria óre-care „számtan,“ adeca de rostu fora nici o ratiune.

Acesta a fostu unu esamenu asemenea celui'a din Ucea inferiora s. a. despre care ne vorbesce „Scól'a Romana“. Dér' nu cugete on. publicu ca dóra numai prin unele sate romanesci ar' fi inca scoli necorespondietóre, ca-ci chiaru aici in Fagarasiu dupa cum vediuramu avemu de acele. Acesta cá contra-respunsu d-loru corespondinti dela foile pedagogice si didactice, cu privire la esamenele si scólele romane poporali.

P e r s e c v e s c u O l t é n u l u.

Orade'a-mare, in 21 Iuliu n. — Greu 'mi fù condeiulu candu 'lu luaiu a mana spré a impartasí on. publicu cetitoriu tristulu raportu alu numerului iuristiloru romani dela Academi'a de drepturi din Orade'a-mare. Nu credu se mai fia in tóta Ungari'a si Transilvani'a vreo facultate de sciintia frecuentata de teneri romani, cari se fia fostu asia de crudeli a infige pumnalulu in anim'a natiunii, cumu facura diumetate din iuristii romani dela Academi'a de drepturi din Orade'a. — Au fostu adeca in anulu acesta la numeru mai puçinu preste patru-dieci de ascultatori, inse cu anim'a intristata trebuie se aducu la cunoscinti'a on. publicu cetitoriu, ca din acestia n u m a i 21 sunt inscrisi in raportulu anualu cá romani, — ér' ceilalti au trecutu in tabar'a contraria.

Mai tristu faptu pentru natiune nu póte fi, fiindu din acesti teneri rataciti cea mai mare parte cu pane romanésca crescuti. Eca dér' multiumit'a, éca progressulu loru! Sperezu ca barbatii nostri chiamati voru cautá de aci incolo mai cu acuratetia cui dau sudórea romanului. — Si óre pentru ce facura ei acést'a rusîne natiunei? Pentru ce aceste suflete servile nu iéu parte niciodata la societatile romane, ci se despartu si diferu in orisi-ce locu de ceilalti tineri romani, laudandu-se cu numele acest'a contrariu, precumu odinióra se mandreau strainii cumparandu pre bani numele de „Romanu?.“ — Lasu pre on. publicu cetitoriu se judecé creaturele aceste, eu me marginescu numai a me adresá catra junimea cea brava si ai recomandá a se feri de unu astfeliu de faptu rusinatoriu, si a stá fidela si neclatita la numele de Romanu ce 'lu are dela D-dieu, cu care s'a mandritu gintea romana inaintea lumei intregi si pe care alu portá ar' trebui se fimu cu atatu mai superbi, cu catu ne-a remasu dela strabunii nostri numai acestu tesauru in vechiulu nostru pamentu!

I. U.

Noutati diverse.

—(I n m o r m e n t a r e). Din Sangeorgiulu Naseudului, 24 Iuliu c. n, ni se scrie: „Eri petrecuramu la cele eterne o nobila matróna romana pe dómn'a A'n'a O l t e a n u, nasc. P o p u - M a i o r u. Ea venise la cura cu tóta famili'a baronesei d e P o p u nasc. O l t e a n u, cu fiia sa Amali'a si consórtele acesteia d. G. F i l i p u, cumu si cu consórtele dnei br. Aureli'a de Popu d. B a s i l i u d e J u r c 'a. Aici fù cuprinsa d'odata de unu morbu repentinu si 'si dete sufletulu nobilu in manile creatoriului Sambata in 21 Iuliu la 4 óre d. a. Ceremoniele funebrali le celebrara cu cea mai mare pompa, cu asistentia de optu preoti, fiindu de facia toti óspetii baiioru. Capelanulu S o h o r c 'a tienù cu asta ocasiune o cuventare funebra fórte frumósa, care stórse lacrimi din ochii celoru presenti. Dsa ne aretà insusirile bune, ce trebuie se le aiba o mama romana si ne documentà ca in Domnulu adormit'a a fostu unu modelu de femeia si mama buna. Binecuventata se-i fia memori'a!

— (L a u n i v e r s i t a t e a d i n C l u s i u) suntu preste 40 professori de diverse specialitati

si — ranguri intre cari numai unulu romanu. Tóte sciintiele se propunu esclusivu bine, reu, in limb'a maghiara. In catu pentru limb'a romana, dn. professoru dr. Greg. Silasi propune 3 óre pe septamana istori'a limbei si a literaturei romane; 2 óre formarea cuventeloru in limb'a romana; 1 óra conversatiune asupra poesiei popularie romanesci. Barbatii competenti luandu in consideratiune de aprópe puçinele óre date cá din gratia limbei romanesci, voru cunósce usioru, catu de bine suntu alese acestea studie asupra limbei nóstre, si a thesaureloru ei. In catu pentru importanti'a studiului despre „poesi'a poporale", acésta se póte cunósce mai exactu din celu care se publica de 9 luni in „Transilvani'a" fói'a Asociatiunei transilvane; unu studiu acesta, care incepù se stórca chiaru si respectulu adversariloru dlui Silasi, precumu si se destepte dorinti'a de alu vedé publicatu in traductiune germana; ca-ci eruditii europeni se interessédia totu mai multu de poporulu romanescu si de avutiile limbei lui.

— (Comedia turcomana.) Din Dev'a ni se relatéza cu datulu 4 Augustu: „Fuseiu in 3 l. c. de tergu la Dev'a, si pe la 4 óre dupa amédiu vediui numai de odata, ca locuitorii maghiari alérga in fug'a mare intr'o directiune óre-care. Curiosu fiindu, ca ce se va fi potutu intemplá de fugu asia tare intr'acolo, intrebaiu pe unu domnu despre acést'a. Omenii aceia alérga la casina se véda, ca óre turcii in adeveru au batutu pe muscali, 'mi respunse elu. Firesce ca ast'a me facù si mai curiosu. Voindu a sci ca ce voru vorbí acolo, ma'm dusu si eu in gradin'a casinei unde se adunara cu totii. Acolo avendu d-loru tóte foile turcofile, care cumu intrá in gradina indata intrebá, „hát igaz hogy a torökök megverték a muszkát?" (dreptu e ca turcii au batutu pe muscali?) Ceilalti indata respundeau ca e dreptu, ca-ci iau batutu la Plevn'a, la Silistri'a, cu unu cuventu in tóte locurile totalu si au luatu o gramada de standarte muscalesci. Audindu acést'a ungurii mei, au inceputu a bate in palmi, a ride si a strigá, „éljen törökország, jól eset a vad medvének". (Traiésca Turci'a, bine i s'a intemplatu ursului selbaticu), apoi de voia buna s'au datu la petreceri, ba preste nópte s'au dusu la birtu cu music'a si acolo au petrecutu pana diminétia bendu in senatatea turcului. Acuma vedu si eu ca dumneloru suntu frati de cruce cu turcii. (Unu calatoriu).

— (Omoru in diu'a mare). De lenga Blasiu ni se relatéza cu datulu 1 Augustu: Me miru, cumu de nu a esitu nemicu in publicitate despre omorulu selbatecu ce s'a comisu in dilele trecute asupra unui bietu romanu smintitu de mente din comun'a Sâncelu, cu numele Tóderu Fratila. Acest'a a fostu atacatu de unu morbu, pierdiendu-si judecat'a, vorbiá in laturi, precumu dice poporulu, fora de a gresi inse cuiv'a. Astadi suntu doue septamani amu vorbitu si eu cu elu in Blasiu, unde a venitu de acasa cu fiérale pre pitioru si mana, cumu 'lu legase primari'a comunale din Sâncelu care la inchisu; elu inse a scapatu din inchisóre si a venitu la Blasiu. Te poté-i intielege cu elu, numai catu fantasá, déca inse i-diceai ceva te ascultá, cu unu cuventu: morbulu nici pre departe nu erá periculosu, ci din contra credu ca s'ar' fi indreptatu spre mai bine. Din Blasiu s'a dusu numitulu nefericitu la Hosuseu, unde l'au prinsu judele cu unu juratu — ambii sasi — si l'au batutu cu lemne in capu pana ce i-au sdrobitu capatin'a, in urm'a carei torturi preste cateva óre a si moritu intre suferintiele cele mai crancene. Nefericitulu a fostu tata la 3 copii, de cate 6, 3 si unu anu. Destulu ca elu este omoritu in modulu celu mai barbaru, ér' cei ce l'au omoritu suntu inca si pana astadi pe pitioru liberu. Se dice, cumu ca numitulu nefericitu ar' fi cerutu apa dela 2 fete, cari spariandu-se de elu vedindulu cu caten'a pre umeru, au fugitu strigandu ca e hotiu; curagiosulu jude alérga in façi'a locului — in vii — cu unu juratu si comitu fapt'a, de care s'ar' rusiná si unu basibuzucu. Sasulu e carturariu, din Culturvolk. — Déca nesce hoti omóra pe unu jidanu cu scopu de alu jefuí, se bucina in lumea larga, ca „romanii s'au resculatu, ucidu si jefuiescu," dér' candu unu romanu morbosu se ucide in modu atatu de barbaru, nimenea nu afla causa a dice o vorba!

Dela Associatiune din Blasiu ne-a sositu tocmai candu inchiaiaramu numerulu acest'a unu reportu despre decursulu adunarei generali, care a fostu animata si bine cercetata. In diu'a prima a avutu locu parastasulu in memori'a fericitului metropolitu Alesandru St. Siulutiu, pe mormentulu carui'a s'au depusu frumóse cununi de flori. Dupa ameadiu a fostu banchetu mare, sér'a balu. In Nr. venitoriu vomu publicá tóte amenuntele. Despre resultatulu alegerei biuroului n'avemu pana acuma nici o scire.

Ajutoria pentru raniti.

Ofrande pentru ostasii romani raniti, tramise „Crucei rosie" in Bucuresci, din Blasiu. Pre listele dómneloru collectante: Mari'a Marinu, Iulian'a de Papu si An'a Stoi'a.

Cutare 200 fl., T. Cipariu 2 napoleoni, C. Papfalvi 1 napoleonu, Ioane Fekete Negrutiu 1 galbinu imp., Ioane Chirila 10 fl., Antoniu Vestemeanu 1 galbinu imp., Ioane Antonelli 10 fl., St. Manfi 5 fl., Leontinu Leonteanu 5 fl., Nicolau Rusanu 25 fl., Simeonu P. Mateiu 10 fl., Gedeonu Blasianu 5 fl., Damianu Domsi'a 5 fl., Ionu Org'a 5 fl., Ioane M. Moldovanu 2 galbini, Nic. Todea din Tauni 5 fl., Dr. Ioane Ratiu 5 fl., Simeonu Micu 5 fl., Basiliu Ratiu 5 fl., Ioane Marculetiu 5 fl., Dr. Nicolae Stoi'a 1 galbinu imp., Georgiu Ratiu 3 taleri à 2 fl. = 6 fl., Ioanu Munteanu 1 fl., Basiliu Turcu 5 fl., Ioanu Horsi'a 1 fl., Teofilu Socaciu 1 fl., Georgiu Munteanu 5 fl., P. Solomonu 1 galb. imp., Eli'a Chirila 5 fl., Nicolae Ionasiu 2 fl. 50 cr., Aronu Papiu 5 fl., Iosifu Popu 1 fl., Georgiu Mogosiu 1 fl., Teodoru Deacu 1 fl., Iosifu Hossu 3 fl., Constantinu Ianz'a 1 fl., I. Domsi'a 1 fl., Ioane Ianz'a 2 fl., George Kecskes 1 fl., N. Popescu 5 fl., Petru Gram'a 5 fl., I. T. R. 1 fl., I. Albani 2 fl., Ioane Germanu 5 fl., Partenie Moldovanu 5 fl., A. Blasianu 2 fl., Vas. Vancea 10 fl. 50 cr., Milotinoviciu 3 fl., Medesianu 1 fl., Petru Luciu 1 fl., Georgiu Vlas'a 1 galbinu imp., Ales. Bugneru 1 fl., Stefanu Popu 5 fl. in argintu, Georgiu Pop'a 5 fl., Aureliu 1 fl. in sunatoriu, Alesandru Pop'a 1 fl. in sunatoriu, Teodoru Petrisioru 1 fl., P. Marinu 5 fl., Emiliu Vlass'a 2 fl., Nicolae Pepeloviciu 4 fl., Petru Hori'a Marinu 1 fl. in argintu, Paulu Closc'a Marinu 1 fl. in argintu, Iustinu si Virgiliu Brendusianu 1 fl. 14 cr., An'a Vlass'a 10 fl., An'a Drologu in Fekete 5 fl., An'a Siofanu 5 fl., Iulian'a Vancea 5 fl., Cleopatr'a Brendusianu 5 fl., An'a Stoi'a 5 fl., Elen'a Nestoru 5 fl., 1 chilogr. 120 grame scama, Mari'a Marinu 5 fl., Mari'a Ratiu 2 chilogr. 750 grame scama, panza noua pentru 40 triangule, 16 metri fasi, Natali'a Ratiu 10 franci, Revec'a Groze 5 fl., 1 chilogr. scama, Mari'a Ariesianu 5 fl., Iulian'a de Papu 5 fl., An'a Colceriu 5 fl., Fani Burienescu ½ chilogr. scama, 2 fasi, 8 triangule, Rosali'a Solomonu 5 fl., Rosali'a Munteanu 5 fl., Iulian'a Sabadusiu 1 fl., Mari'a Turcu 3 fl., An'a Vintila 1 fl., Mari'a Tipografu 5 fl., Mari'a Iarz'a 1 fl., Malvin'a de Ciaclanu 5 fl., Helen'a Fekete 10 fl., Teresi'a Onisioru 3 fl., Ester Popu 10 franci, Mari'a Hidvegy 2 fl., 120 grame scama, Mari'a Pop'a 1 galbinu austr., Georgin'a Pop'a 1 fl. austr. in sunatoriu, Matild'a Pop'a 1 fl. austr. in sunatoriu.

Sum'a totale 512 fl. 14 cr. v. a. in note de banca, 4 napoleoni si 8 galbini imp. in auru si 17 fl. in argintu. 5 chilogr. 490 grame scama, 48 triangule si fasi.

Tóte aceste s'au espedatu la adress'a societatii „Crucea rosie" in Bucuresci, respective presiedintelui ei. Speramu inse, ca se voru mai aduná inca, pentru-ca dómnele colectante susu numite nu voru crutiá ostenel'a a continuá cu colectarea si mai departe.

Sunt 3—4 septemani, de candu s'au espedatu banii acesti'a la loculu destinatiunei loru, fora de a se fi publicatu pana acumu. Omenii nostri se tienu de dis'a scripturei „se nu scie steng'a, ce face drept'a." Eu inse am rogatu pe dómnele susu numite se-mi de o copia spre a o tramite on. redactiuni cu rogarea, se benevoiti a o publicá, servindu acésta dreptu cuietare façia cu p. t. contribuitori. St.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 7 Augustu st. n. 1877.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	62.70	Oblig. rurali ungare	74.25
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	66.70	„ „ Banat-Timis.	74.—
Losurile din 1860	112.50	„ „ transilvane	73.75
Actiunile bancei nation.	825.—	„ „ croato-slav.	—.—
„ instit. de creditu	165.—	Argintulu in marfuri	107.50
Londr'a, 3 luni	122.90	Galbini imperatesci	5.86
		Napoleond'ori	9.82
		Marci 100 imp. germ.	60.30

Redactoru respundietoriu si editoru IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui IOANE GÖTT si fiu HENRICU.